

ODROBINA (67) sb f

Oba o oraz a jasne.

sg N odrobina (8). ◇ G odrobiny (6). ◇ A odrobinę (4). ◇ I odrobiną (1). ◇ pl N odrobiny (7). ◇ G odrobin (22). ◇ D odrobin(o)m (1). ◇ A odrobiny (13). ◇ I odrobinami (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w.

1. *Mały kawałeczek czegoś; mica PolAnt, Vulg, Mącz, Cn; fragmentum Mymer¹, Vulg; fragmen Mącz, Cn; turunda Mącz; assula, crustula, detrimentum, micula, minutia, momentum, segmentum Cn (60) : Mymer¹ 40v; Mica, Odrobiná/ Krufziná/ Włafnie/ Srebrne/ śćkláne/ złote okruźki które pádáyą w złotników od ricia. Mącz 220c, 135d, 470c.*

odrobina czego (1): choć pod ták málą y namnieyfzą odrobiną ofoby chlebá/ prawdziwe iednák ciáło ie^go ielt. *SkarKaz* 204b.

Wyrażenie: »(mała i) namniejsza odrobina« [*w tym 1 r. w zdaniu zaprzeczonem = nic*] (2): Ciáła Páńłkięgo przyymowác ftrzegąc tego: iákoby namnieyfza odrobiná w przyymowánium nie vpádłá *BiałKat* 278v; *SkarKaz* 204b.

Przen: Resztki, pozostałości [czego] (1) : Rzymiánie [...] zebráli zás tẽ ktore mamy odrobiny ięzyká Láćinłkięgo, y do potomnych podáli *JanNKar* C2.

a. *Odpadki żywności, pozostałości po posiłku; analecta Mącz, Calep, Cn; purgamenta cearum, quisquiliae ciborum Mącz [w tym w pl (47)] (53) :* A gdy iuz byli fycij/ rzekł fwy^m zwoleniko^m/ zbierzcie tzo zołtalo odrobin/ aby nie zginęły. *OpecŻyw* 52v, 52v, 55; *MurzNT* 68v marg, *Luc* 16/21; *Leop Ioann* 6/12; *Mącz* 8d; boć Kapłani fą ony kołze głębokió/ w którých fchowáné fą odrobiny oné/ które z chlebowych pártok krufzyły fye w rękách Páńłłkich *OrzQuin* F4; A był thez niekory żebrak/ imieniem Lázarz/ kthory leżał v fortki iego/ [...] ftárájąc fie o tho/ áby tylko mógł być náfycon odrobinami co pádály s ftholu onego bogaczá. *RejPos* 161, [73]v, 80v [2 r.], 82 marg, 182v, 185v, 186; *RejZwierc* 189, 204v; *Siedmdzieliąt Krolow/ obćiętymi páłcy wielkimi v rąk ich y nog ich było zbierájących (odrobiny) pod ftolem moim BudBib Iudic* 1/7; *Calep* 67a; *WujNT Matth* 15/27, *Luc* 16/21; tego fie w Polfzce połpolicie nápatrzy/ gdy cáła wieś Lázárzow leży przed dworámi budownych Bogaczów/ niemogąc fie náfyćić odrobinami co zbywa od zbytkow Páńłłkich *PowodPr* 71; *SkarKaz* 517b.

odrobiny czyje [w tym: G sb (1), ai poss (1)] (2): Aleć y fzczeniátká iadáią pod fthołem odrobiny dźiatek. *BibRadz Mar* 7/28; *WujNT Mar* 7/28.

W porównaniu (1): wfyłcy od niego [*Boga*]/ Iáko z gárści kurczátká odrobin pátrzymy *RejWiz* 52v.

Wyrażenia: »odrobiny chleba, z chleba« = *fragmentum ex pane Vulg; mica panis Cn (1:1); Leop Ioann* 6/13; ták ifz odrobin chlebá z ftołu iego chorzy profzác/ wiárę tę mieli: ifz ich kołztuiąc/ przyść ku zdrowiu mogli. *SkarŻyw* 336.

»namniejsza odrobina« (1): wfytek chleb ziadł/ ták że namnieyfzey odrobiny nie ołtáwił fwym towárzyfzom. *HistRzym* 96v.

»odrobiny z stołu, stołow« (2:1): kázy mię żywić odrobinami z fthołu twego *HistRzym* 124v; pśi ledwe doiadáią odrobin fthołow náfzych. *RejZwierc* 260; *SkarŻyw* 336.

Przen (w nawiązaniu do Matth 15/27, 37, Luc 16/21) (21) : Ani fye téz ty ná to Pośle Ziemfki káfzy/ ábyś ty té odrobiny w tych głębokich á ciemnych kofzách/ álbo okiem fwym vpátrzyć/ álbo ręką dośiádz mogłeś *OrzQuin* F4v, F4, F4v [2 r.]; tu fie vcź/ iz fzfáfárfstwo twoie/ ma być nie ták zbyteczne/ áby odrobiny twoie ná márne zbytki [...] miály być rośprařzáne. *RejPos* 186, 162v [3 r.], 185v [2 r.], 204v; Bo lepiej żeby Ich M. tych odrobin ktore z ftołow ich fpadáią/ ná obronę Rzeczypořf: chętnie vřtápili *VotSzl* D2.

odrobiny czego (3): *OpecŻyw* 55; *RejPos* 76; Niechay fpadnie z ftołu twego niebiefkiego/ mnie grzeřznemu ftworzeniu twemu/ á práwie iákoby fzczenięciu twemu/ iáka odrobiná poćiechy twoiey/ y miłofierney obrony twoiey. *LatHar* 237.

W porównaniu (1): a ty ale odrobinę miłofci tweé dáy iako ffczenięciu. *OpecŻyw* 55.

Wyrażenia: »drobne odrobiny« (1): drobne odrobiny to fą w głębokich kofzách té odrobiny *OrzQuin* F4.

»jaka odrobina« (2): czekáiąc áby mu iáka odrobiná fpadła z onych zbythkow twoich *RejPos* 192; *LatHar* 237.

»odrobina maluczka (a. mała)« [*szyk 1:1*] (2): tenći téy odrobiny máluczkiéy z kofzá fwego dośiágnie/ á tobie ią vkaże/ y poda *OrzQuin* F4v; *RejPos* 164v.

»odrobiny z stołu« (2): iednegoś złupił [...]/ á drugi drży czekáiąc ábyś mu dał odrobin s ftołu fwego *RejPos* 82v, 76.

2. Mała ilość czegoś, trochę; niekiedy z odcieniem przyzwolonym: choć trochę, przynajmniej trochę [czego] (1) : day mi odrobinę łáfki á miłofierdzia fwego *SiebRozmysł* E4v; o twarzy iego y o fzfátách powieść namnieyfza ieft/ odrobiná te^{so} co fię im tám pokazáło. *SkarKaz* 122b.

W zdaniu zaprzeczonym = nic (3): Niechże im wierzy ten co y odrobiny rozumu nie ma. *SkarKaz* 43b. *Cf* »jedna odrobina«, »namniejsza odrobina«.

Wyrażenia: »jaka odrobina« (1): proś Páná Bogá/ ábych tefz iáką miał odrobinę tych fkárbow duchownych w tym żywocćie *SkarŻyw* 227.

»jedna odrobina« [*w zdaniu zaprzeczonym*] (1): Naprzod w tym kroleřtwie/ ieft fzkodliwe y iedney odrobiny fpráwiedliwości w łobie nie máiące/ ono práwo/ ktore iurysdycyą duchowną kościoła Bożego pfuie *SkarKazSej* 700a.

»namniejsza odrobina« [*w zdaniu zaprzeczonymi*] (1): W wrzędzie Káfztellánfkim/ áni Woiewodzym/ namnieyfzýy odrobiny wrzędu nie naydziefz Królewfkiego *OrzQuin* V v.

Szereg: »czástka i odrobina« (1): áby [...] káźde [*stworzenie*] czáftkę iakákolwiek y odrobinę fzczeřcia Bořkiego wedle náтуры/ potrzeby/ y poięcia fwego miało. *SkarŻyw* 258.

Synonimy: **1.** czástka, drobina, kásek, kruszyna, krzyna, sztuczka, trocha; **a.** niedojadki; **2.** kęs, trocha.